

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 > — >
Na štvrt roka — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**

Hlavný spolupracovník:

FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: 1 Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.

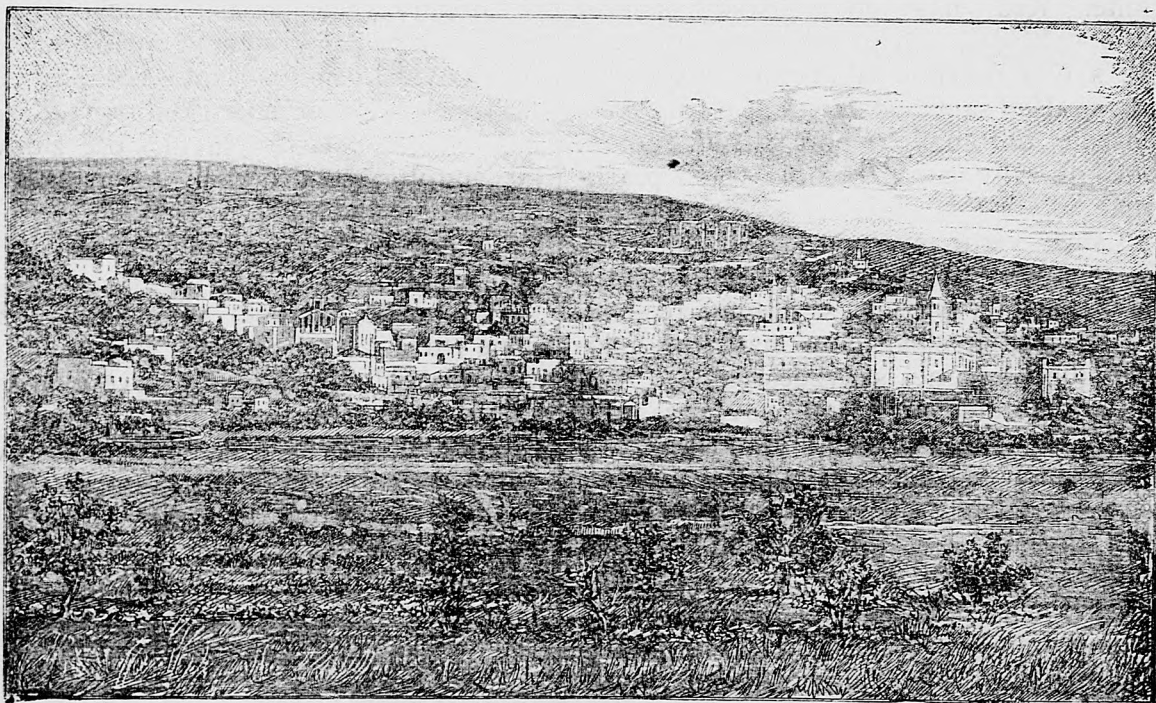
sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr.

Už sme teda v raji.

Voľa našich pánov svobodomyseľníkov vyplnila sa, Započaly sa prvým oktobrom štátne sobáše, novonarodených popisujú už i tam, kde lichvu na jarmok, zomrelých v Pánu do knihy vpracú už i tam, kde križ nemá mie-

a od žialu onemený, snáša v očadených chalupách a vyziabľé údy sotva prikrývajúcích handrách biedu svoju ďalej. Žalovať, darmo by sa žaloval. Nadajú mu do hlúpych sedliakov, ktorí si vraj nevedia vážiť a oceniť uhorskú svobodu. Nuž, veď i úplne „svobodní“

Nazáret.

sta, lebo by to bolo drzé urazenie našej chýrnej svobody a rovnoprávnosti.

Započal sa nový, veselý život v našom Maďarországu, len to je galiba, že o tomto novom, veselom živote ľud náš slovenský, chudobný, ubiedený, nevie nič. Ľud náš horko plače nad novým svobodomyseľným poriadkom,

budeme dnes-zajtra. Keď nebudeme mať čím platiť na pánov matrikárov a sobášnikov vystuškovaných, osvobodia nás i od chalupy a uderia ju na buben; osvobodia nás i od skaltatej kopanice našej, a potom „svobodno“ môžeme ísť svetom.

Naši páni ablegáti odpočinuli si za štyri

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiat široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

mesiace. No nemali toľko múdrosti, alebo toľko dobrej vôle, aby nám boli učty vydali zo svojho šafárenia. Nevedeli, alebo nechceli sa nám pochváliť, čo za svojich biednych voličov na sneme vykonali. V prvom páde boli by hlúpi, v druhom ale boli by zlostní.

Teraz páni vyslanci zas sú pohromade a pokojno fajčia si dobré cigarky, uradostené tváry sa im usmievajú, ručky si vrelo stískajú a väčšej starosti na teraz nemajú nežli tú, ako by zákonom dalo sa previesť, žeby kresťania prestupovať mohli na židovskú vieru, a žeby i beznáboženstvo bolo zákonne dovoleno.

Sotva sa teda dovedna sobrali naši dobre platení otcovia vlasti, sotva sa v snemovni octnuli, už zas do náboženských otázok sa pustili, a mnohý z nich nevedel by ani toľko z katekismusu, čo vie malý slovenský žiačik na dedinskej škole.

Nieže tak, drahí otcovia vlasti! Dajte už raz pokoj našemu svätému náboženstvu. Starajte sa radšej o to, ako by ste nám porcie umenšili, sviatosti nám neumenšujte. Civilným sobášom, drahými matrikami nás hladných nenakrmíte. Keď nás po maďarsky sobášif budú noví sobášnici, s tým nebudeme ani mak mudrejší, s tým prázdne žalúdky a kapsy naše nenaplnia sa. Keď sa nebudete starať o roľníctvo, o umenšenie ohromných porcií, nuž potom nám prasknú žily a vy, otcovia vlasti prasknete s nami.

My sme verní synovia vlasti uhorskej, len nás nenúcte od biedy a hladu preč z Uhorska chodiť. My vážime si úradnú reč maďarskú, lež i sladkú slovenčinu materinskú dovolte nám ľubiť a v nej sa vzdelávať.

Vy, drahí otcovia vlasti hovoríte, že v Uhorsku je raj, a vo Viedni, v Rakúsku že je peklo, a to len preto, ponevác vo Viedni teraz pri mestských voľbách židia prepadli a kresťania zvíťazili. Teda tam, kde židia nemôžu viac rozkazovať, tam je už vraj peklo. No, zo srdca si prajeme i my čím skôr také peklo v Uhorsku, snáď by sa potom také hlúposti nestváraly u nás. Áno, už sme tu v Uhorsku v raji, ale už až na samom konci raja; len ešte jeden hlúpy skok, a už najdeme sa na dne horúceho pekla.

O rovnoprávnosti tárate nám bez prestania, a bez všeho svedomia vyhadzujete daň verne a krvomozolne splácajúcich občanov z radu voličov, aby nemohli si voliť vyslancov dľa vôle svojej, lež aby všetcia voličia tak tancovali, ako vy im pískate na vašej klamlivej svobodomyseľnej písťalke.

O štátnych matrikách tárate, a chcete, aby obce snášaly útraty na nových notárov a matrikárov; na protesty a žaloby obcí nič ne-

dbate, lež i židovských sobášnikov na krky im vešiate.

Vytrubujete vašimi dobre platenými trúbami, že novými nešťastnými zákonmi pokoj bude uvedený medzi rozličné náboženstvá; a teraz vidíte, aký pokoj nastal v obci Veľkom-Maróši pri Budapešti, kde židia na základe civilného parenia žiadajú, aby z obecnej miestnosti kríž, svätý znak spasenia nášho, bol von vyhodený. Takéto hľa ovocie priniesly porád v prvých dňoch tie nešťastné zákony. A to je najsmútnejšie, že židia úplným právom môžu žiadať odstránenie krížov zo všetkých verejných miest; lebo keď štát žiadneho náboženstva nezná v zákonoch svojich, židia žiadať môžu, aby štát netrpel židov urážajúce kríže v úradoch, pri cestách, na cinteroch, v poli atď.

Vládne noviny svet klamaly, že vraj si tie nové, zákony ohromná väčšina národu žiadala; a videli sme, ako sa celé húfy mladoženíkov hrnuly do kostolov koncom septembra, aby civilnému páreniu vyhnúť mohli. V Budapešti 29-ho septembra 500, 30-ho sept. 200 sobášov bolo v kostoloch, tak že kňazi až do 9. hodiny večer sobášif museli. Ešte i židia a kalvíni ponáhľali sa vyhnúť civilnému sobášeniu; 60 kalvínskych sobášov bolo za pár dní v Budapešti. Na prvého októbra, keď civilny sobáš nastal, hlásily sa niektoré židovské páry ku štátnym sobášnikom. Jeden židovský mladoženik osvedčil sa v ten deň, že on rabínového požeňania nepotrebuje a ani sa nedal od rabína sobášif.

Jako si ľud tieto nové zákony žiadal, vidíme to i z toho, keď v Orave ako noviny písaly ľud rozhorčený nové matriky rozdriapal a matrikára von vyhnal. Vo Zvolene, pri Starých horách ukradli novú ohláškovú tabuľu odrotovanú a ohlášky rozdriapali. V Bardiove a na mnohých iných miestach ľud horko zaplakal, keď mu biskupský spoločný list čítali a na vedomie dali, že sa musí novým zákonom podrobiť. To sú všetko dôkazy, ako si ľud žiadal tie nešťastné novoty.

Mali sme dobré, spoľahlivé matriky, a teraz za drahé peniaze budeme mať chybné a s mnohými obtížnosťami spojené. Na mnohých miestach 4 hodiny musí ísť chudobný človek k matrikárovi, tak že celý deň ztratí k vôli štátnym matrikám. Není divu, keď na mnohých miestach ľud ani sa neobzre na nové matriky a neoznamuje pánu matrikárovi nič. Budú to potom pekné zmätky a konfúsie. Veď i v Budapešti, porád pri prvom civilnom sobáši chyby porobil pán sobášnik. Ešte i na ohláškovej odrotovanej tabuľi v Budapešti chybný nápis najšli. Pekný to počiatok. Keď v Buda-

pešti prvý matrikár chyby robí, čože máme čakať potom od našich dedinských matrikárov, keď niektorý z nich ani dobre nevie po maďarsky.

Samý zmätok, samá konfusia povstane z nových tých zákonov. No našich svobodomyseľníkov len to teší, že sme nie ako vo Viedni, v pekle. Vo Viedni shodili kresťania židovské pánsťvo, a preto sú vraj v pekle. V Uhorsku je raj, lebo židia vždy väčšie práva nabývajú. V skutku, raj nastal v Uhorsku, len že nie pre kresťanov. Volakedy v raji Adama a Evu len jeden had vábil k opadnutiu od Boha. V našom uhorskom raji nachádza sa mnoho takých pekelných hadov.

L.

POLITICKÉ CHYRY.

Novejší útok. Liberalismus čo sa nenávisť a prenasledovania cirkve týka nemá ani konca ani kraja. Po sobášii včul už na katolícke školy siaha lipkavými svojimi rukami a chce by ich shabať, aby sme nemali ani príležitosti vychovať náboženské pokolenie. Tak by potom ľahšie mu to išlo. Ba takto by našiel potrebný počet i opleckových kňazov, lebo štátnych učiteľov nemôže upotrebiť k tomuto cieľu. Avšak naše katolícke školy už mu veru nepopustíme.

Nitrianska voľba. V záležitosti prvej nitrianskej voľby vyslaná inkvizícia započínala sa 28-ho septembra. Vyšetovanie vzťahuje sa na 133 hrdinských kúskov Gustava Tarnóczyho, ktorý je gazdom Františa Koššutha. I pritomne byvších ablegátov všetkých vylúčať. I Pavel Šándor jedon to dôverník vládnej strany karhavo sa vyslovil o zachádzani Tarnóczyho.

Začakovanie. Gróf Ludevít Degenfeld začakoval za nadžupanstvo Neogradskej stolice. Za dočasného nadžupana do neogradskej stolice vymenovali hontianskeho nadžupana Vojtecha Rudnayho.

Pohyby ľudovej strany. Ľudová strana na všetky strany bystro sa chystá. V Ťrme veľkú porádu držali v bydle dekana a farára, na ktorej 200 voličov vzalo účasť, medzi nimi i gróf Imrich Hunyady, ktorého oduševnene pozdravili. Jozef Brühl dekan rečnil o ľudovej strane a bystrými farbami opisoval ten vztekľý boj, ktorému je vystavená zo sranky vlády. Prehovoril i gróf Imrich Hunyady povzbudzujúc ku vytrvanlivosti a vernosti pritomných. Potom s podpisom svojho mena zaviazali sa ľudovej strane. Podpisom gróf Hunyady započal. — V Lóve 23-ho septembra utvorila sa ľudová strana, spolu dôveru hlasovali dosávdnému svojmu ablegátovi Štefanovi Nagy za jeho katolícke sa držanie. — I v Oravskej stolici nezadlho budú vydržiavať valné shromaždenie ľudovej strany, ktoré Zoltán Zmeškal, horlivý to pán ustrojuje. — V Tarte 6-ho oktobra odopoludňa bolo podobné shromaždenie na ktorom celá Komárňanska, Rábska a Ostrihomská stolica vzala účasť. — V Mošoni na 10. tohoto mesiaca má sa vyjednávať valné shromaždenie. Duchom pohybu je gróf Jozef Battyhányi všetko porobiť, aby cieľ výsledku poistil.

Pohyb v záujme odsúdených redaktorov. Duchovenstvo vašvárskeho dekánatu v sombathelskej diecezi na svojom riadnom jasennom shromaždeni uzavrelo, že v záujme kat. redaktorov Emila Semnec a Mikuláša Lepsényiho zadá ku kráľovi prosbu o omilostenie a k nasledovaniu svojho príkladu poprosí všetky dekanáty v krajine. — Veľmi výborne. Len čím skôr!

Pstrošová politika. V zasadnutí vyššieho domu minulú stredú gr. Ferdinand Zichy z príležitosti oznámu, ktorý oprávujúci výbor predniesol, jednoducho pripomenul, že stranivá začakovania superintendenta Pavla Zelenky členu to vyššieho domu posávať vo vyššej snemovni jako na jedine patričnom mieste ničeho neočul. A keď na ochranu ministra jedon ľuhavý hlas tvrdil, že ten patričný ešte nezachakoval (ačkoľvek oprotivné už celý svet vie) gr. Zichy hneď poznamenal, že vyšší dom neni ústavom pre hlúpych, kde by sa mohly takéto prázdne vyhovorky prijaf. Na to Bánffy (ponevác včul už musel) uznal, že superintendent opravdu začakoval a minister náboženstva už i porobil ohľadom tohoto predmetu potrebné poriadky. Gr. Zichy vznešene poznamenal, že on čo sa tohoto predmetu týka, neboi by držal za hodné seba interpellovať, a preto vyslovuje, že vyhováranie sa očul a vydal, že utiskovaný zajac vyskočil z kra. Bánffy pravda že sa hanbil a naspák odpovedal, že skrze neho ešte nebolo odpovedano. Nuž tedy povedzme, že nebolo odpovedano.

Krajinský snem.

V Budapešti 1-ho oktobra 1895.

Predmetom dnešnieho krátkeho zasadnutia v snemovni bolo výlučne predloženie interpellacij. Členovia snemovne v krásnom počte sa shromaždili, ale tým podivnejšie z pomedzi pánov ministrov práve ti chýbali, na ktorých interpellácie byly namierené.

Rad interpellacij započal Imrich Szalay, ponevác Julio Endrey sa nedostavil na zasadnutie a interpelláciu v záležitosti robených a taliánskych vín z Rakúska k nám sa hrnúcich upravil na ministerpredsedu. Rozumne vykladal škodlivý účinok robených taliánskych vín zdraviu a tú nebezpečnú konkurenciu, ktorú tieto vína naším vínam nie len že robia, lež okrem toho i kompromitujú v cudzozemsku naše výborne vína.

Jozef Kovács výčitky robil ministrovi orby za to čudné zachádzanie, že včul po pätnástich rokoch u cudzej spoločnosti poistuje štátne kobylinské statky, kdežto uhorské spoločnosti už väčšie súčty platily štátu posávať za škody nežli poistováce mzdy siahajú. Tým viacej bolo by to povinnosťou ministra bývalo u uhorskej spoločnosti poistiť, lebo tieto vždy ochotne svojej povinnosti zaosť učinily.

Adalbert Bernáth tiež interpelloval ministra orby v záležitosti toho zákonného návrhu o štátnych výhodách, ktoré sa majú poskytnúť majiteľom viníc od filloxery poškodeným. Dobře poznamenal že vláda porád len slubuje, ale nič nesplňuje, kdežto záujmy krajiny a smutná poloha obyvateľstva by požadovaly, aby galibe už sa raz základne odpomôhlo.

Židovská bezočivosť.

Tento posledný čas so smutnými pismenami bude naznačený v dejinách krajiny Uhorskej. Nielen z toho ohľadu, že kresťanské zásady sú povyvracané, sviatosti napadnuté, cesta otvorená bezbožnosti, náchylnosť ku zlému a priateľstvo so zlým duchom podporované sú: hovorím nielen z týchto príčin, lebo však teraz o tomto ja nechcem písať; lež i preto, pretože recipovaní a obrezaní noví občania hrozne sa počínajú proti nám chovať.

Len pred dakolkými dňami písal „Magyar Állam“, že sa títo odrodilci Ábrahama ulakomili na krv jedného dieťaťa päťročného: aby ale oni mieru nášho žiaľu preplnili čím skôr, jedno podruhom na dvoch miestach sa celkom proti zákonu, celkom bez citu ľudského zachovali proti kresťanom, s ktorými dnes zajtra ak s otrokami, a či so psami budú zachádzať.

Na ľavom brehu Dunaja medzi Budapeštom a Ostryhomom leží mestečko nemecké Veľký-Maroš rečené, ktoré má veľmi tichých a pokorných obyvateľov, ktorí ale predsa v hroznej miere pohoršení a rozpajedení v tento posledný čas skoro vyliali krv jedného obrezanca.

Býva tam totižto Kubo Scheibner sklepiár, veľký bohač a virilista, ktorému oči klala tá okolnosť, že na mestskom dome v obecnej siene na stene kríž sa nachádza. On celkom surovo, ak dajaký paša, vystúpil proti tomu krížu, aby ho rychtár dal so steny shodiť, lebo vraj od včulku je tá izba ako matrikáreň pred rozličnými vierami otvorená; on nesmie náboženské presvedčenie nekatolíkov obrazať.

Štefan Niegreis, obecný to rychtár si ani nevšimol, že ten krivonos hubou mele.

Prvého okt. ale, keď tie proti náboženské novotiny do života vstúpily, zas sa tam zjavil ten Kubo, kde práve zasadnutie vydržieval výbor, ktorého členovia aj tak už aj po samé špičky boli rozpajedení, pretože práve z chrámu ta boli dorazili, kde list pastierský bol čítaný od p. farára, ktorá okolnosť nevysloviteľnou rozhorčenosťou a trpkosťou naplnila srdce tých pobožných ľudí. Kubo teda vo veľmi neprihodnej chvíle vkročil do siene, a zas len opätovne a surovo rozkazoval, že ten kríž musí byť odtiaľ vzdialený, lebo v protivnom páde vraj sa obráti na hlavného župana, a keď ten nepomôže, na samého ministra, aby ten kríž odtiaľ vyhodенý bol, on ho v nútri trpeť na žiadaní pád nebude. Všetci prítomní zbledli, na chvíľu číra tichosť nastala, akby všetci ani nedýchali, hrozný jed a rozžialenosť ich pojala, preto nemohli k slovu prísť.

Zrázu sa zdvihne rychtár ten ináče tichý človek a s trasúcim hlasom sa ohlásil:

— Na tohoto ukrižovaného Krista prisaháme, že zakaľ my a naši potomci žijú, ten kríž odtiaľ shodený nebude.

Ak by sa byly všetky jazyky rozviazaly, tak sa naplnila izba rečou. Pokladník takto prehovoril ku Kubovi:

Pane vtedy vám nebol v ceste tento kríž, keď ste som s vandrovnou palicou a pinklom dorazili? Teraz keď ste zbohatol, už i s podobyznou nášho Boha chcete sem tam hádzať?

Kubo sa naľakal, počal nosom krútiť a svoje slová prevracať, že vraj aj medzi kresťanmi sú takí, ktorí si kríž nevšímajú, že takých to bude urážať pri civilnom sobáší.

Nato rychtár povedal, že i tak boli dosť ustupní, keď tú izbu vládě prepustili, čo nemuseli urobiť. A že keď sa nájdú, ktorých kríž uráža, matrikár nech ich spári na zadku v komore, kríž ale na stene zostane. A či vraj pán Kubo i s kráľovskej koruny by chcel kríž spratať? Na to žid posmešne sa smial, čo tak rozpajedilo prítomných, že sa chceli naňho vrútiť, len že on uprskol, smelosť mu do päty skočila. Na ulici len horko ťažko ho mohol rychtár zachrániť a ľud stúšiť. Celú noc musel byť dom jeho ztrázený; na tretí deň predsa mal povytľkané všetky obloky.

O tom druhom páde, ktorý sa v Piešťanoch stal a ktorý sme v chýrniku doniesli, už máte vedomosť, ct. čitatelia.

Veru sme už ďaleko pokročili ale v zlom smysle. A čo je príčina toho? Naša neokrúchanosť a ustavičná ústupnosť; židom sa klobočkujeme, pri fľaške so všeličím zdôverujeme; k tomu i samá vláda a naši páni ablegáti tiež vždy i všade niet blaho ľudu, lež blaho krivonosých zastávajú. V Rusku sú židí pokorní, lebo tam ich vedia obrať; tam sa oni neopovážia po kríži šliapať, tam sú oni nenie lúpežníci ľudu; lebo tam samá vláda zastáva ľud, pretože dobre vie, že jaknáhle by židom opraty popustila, hneď by bola zem, mozole ľudu ba i celé Rusko vo vačku židovskom.

Aj Rakúsko už nahliadlo, že so židmi nenie hodno čo žartovať, lebo oni potom vyžartujú kresťanov z majetku ba i z chrámu božieho.

Len u nás je to tak smutno, že ľud proti židom ani sám sa nechce brániť, ani vrchnosť mu nenie na pomoci. No ľudu budeme ti aspoň my na pomoci. Bár aj sa i takí duchovní našli, ktorí zle nedobre bili na nás, ako sa opovážime tieto pijavice tvoje karhať; my sa hnevu jednotlivcov nelakáme, a kde len bude treba s prútom ba i smetlu budeme prenasledovať

každý priestupok proti kresťanstvu namierný, aby si smradúsi nemysleli, že keď majú vo vačku groše, vládu, veľkú čiastku majetkov; že už všetko majú. O nie nás privrzcov ľudovej strany ešte si nezískali, ani si nezískajú. Ako vo Viedni teraz svitá ľudu, keď antisemiti zvíťazili nad nimi; tak i u nás len vtedy môže ľud lepšie časy očakávať, keď ľudová strana bude držať kreslo panovania. Len sa teda s celou oduševnenosťou pripojme k tejto strane, a činme, čo nám tieto novinky radia; vtedy vzteklosť a bezočivosť židov splaskne a ľud jarmo otrocké so seba dolu strasie. Nazdar.

Čachtičan.

Boj proti viere v Uhorsku.

(Pokračovanie).

Katolícké kňazstvo, pokiaľ zastávalo prirodzené právo rodičov na výchovu detí, nepožadovalo vyťahy detí od inoverkých kňazov pokrstených; a ani jedného pádu nenie, žeby kat. kňaz luteránskeho bol zažaloval. Nebolo teda iného napozad, ako premenenie zákona 53. z roku 1868. požadovať. Toto prosili dvojnásobným doliehaním od oboch snemovní, od samého kráľa.

Osudno chybil Szapáry, že privolil k návrhu Sziváka. To sa neskôr hrozne vypomstivilo. Nevedel sa už prívalu protivíť. Po smrti primáša Šimora, ktorá nastala krátkym časom predtým, cirkev kat. bola bez hlavy, bez zástavateľa, jej nepriatelia smeššími sa stali. Ministerpredseda sa klátil, jeho zlým duchom obsadení súdruhovia ho vábili, tiskli, ťahali. Cítil on, aké nešťastie sa nachádza v cirkevno-politickom boji preňho a pre vlasť; a chcel to v tichosti usporiadať. Obrátil sa k nunciusovi, ku Calimbertimu, a do Rimu poslal jagerského biskupa Samassu; ale všetko bolo márné. Skrze svoje z úst vypustené slová bol k návrhu Sziváka viazaný aj s ministrami a so slobodnou stranou. Povedali, že je to otázka hodnosti vlasteneckej, pred ktorou všetko sa musí učiť. To bola tá neukrotiteľná svobodnomyselnosť, ktorá nič nechcela popustiť, a tak ani s ničím spriatelíť sa.

Konečne vymenovali nového primáša, Klaudiusa Vaszaryho, najpokornejšieho kňaza, o ktorom právne predpokladali že všemožne sa bude usilovať štát s cirkvou smeriť. Ani sa veru nesklamali v jeho dobrej vôle on pokoj chcel, jeho heslo bolo „pokoj.“ On, katolíkom trepezlivosť radil; na prvom shromážení prudkejších biskupov uspokojil s tým, že sa vec usporiada; a magnátov naviedol, aby

sa zdržovali všetkého protivieňa sa, lebo vraj vec ešte nenie na poslednom stupni. Primáš sa radil so Szapárym, s Rimom, a možno že čo sa Samassovi nepodarilo, on by to bol previedol, keby Tiszovci, ktorí boli pôvodcami toho februárového nariadenia, neboli to prekazili.

5. sept. 1892. Koloman Tisza slávil svoje dozorské jubileum v Komárne. Túto príležitosť použil k tomu, že podlou obrážkou napadli cirkev katolícku a primáša. Všelijaké bezzákladné žaloby mali proti katolíctvu, pápežovi, uhorským biskupom a kňazom; a Štefan Tisza vyhlásil, že štát a reformátori spolu musia držať. Celkom neočakávano sa prihodil tento útok, veľmi on pobúril a sronil. Každý ho držal za počiatok boja, a on aj bol tým. Vaszary nemohol mlčať, poslal list svojím kňazom reknúc: Sila, táto základná čnosť sa vyjavuje nielen v skutkoch, ale aj v trepezlivosti. Pamätajte na Spasiteľa, ktorý reknul prehkému Petrovi: „Vopchaj meč do pošvy.“ Neposlúchajte vaše pobúrené city oprávnený hnev — neztraťte trepezlivosť.“

Od tejto doby cirkevná politika do novej kolaji prišla. Pred otvorením snemu ustavične sa radili ministri; ale už viac nie o uvedení pokoja, lež o nútnom manželstve civilnom o civilných matrikách, o svobode nevery. Szapáry s dňa na deň viac popúšťal. Konečne sa ku kráľovi obrátil, a s tým sa navrátil, že „jeho veličenstvo neprivililo k civilnému sobášeniu.“

6. novembra prijal kráľ zaďakovanie Szapáryho. 11. nov. Wekerle bol poverený s utvorením nového ministeriumu Koloman Tisza obsiahol svoj cieľ.

Diabol zdrapol Uhorsko a ho — vleče.

Boj za rod.

Človek je spoločenský tvor. Sám vyhyne, s druhými obstojí. Najprvšia spoločnosť je rod. Muž a žena jedon pre druhého sú stvorení, manželstvo je stály stav, lebo dvadsať rokov je treba, zakiaľ dieťa vyraste, a kde je moc detí, tridsať, štyrydsať. Manželský stav je teda na základe zákona prirodzeného stály kontrakt na celý život. A pokiaľ Boh stvoril človeka, aj stav manželský a rod je od neho. Preto povedal J. o manželskom stave: Už sú neni dvaja, lež jedno telo. A preto čo Boh sviazal, človek nech ťo nerozdeli. A preto pripojil Kristus k tomu stavu hodnosť sviatosti. Také manželstvo zanechal Kristus katolíkom a protestantom, lebo ho on nerozdvojil; aby títo mali jedno, a hentí druhé. A priam vtedy mu priniesli maľucké, a on ich požehnal. Tak ustanovil Boh

kresťanské manželstvo a rod kresťanský, ktorý sa stal základom civilizácie kresťanskej. Žena sa vytrhla z otroctva, a dieťa sa prijalo do spoločnosti kresťanstva. Prestalo tyrannstvo muza, a nemilosrdenstvo otca. Stav manželský prestal byť dočasným a jednostranným; nerozlučiteľnosť sa stala článkom viery; už bolo po rozlučiteľnosti, ktorá panovala u židov a rimanov, a i teraz panuje u pohanov a mohamedánov. Stav manželský je teda sviatosťou každého kresťana. Tak to bolo až do dnešného dňa.

Rod je fundamentom každej spoločnosti. A stav manželský je počiatkom a základom rodu. Na rode spočíva štát a cirkev. Ani jeden z nich sa nemôže srieknuť rodu, stavu manželského. Keď štát chce odňať cirkvi rod a manželský stav, chce ju vtedy znivočiť. Keď podkope kresťanský stav manželský, civilizáciu kresťanskú podkopal s tým.

Civilný sobáš je len kontrakt bez mravov, ktorých štát nemá; bez posvätenia, lebo štát nenie Bohom.

Kresťanstvo nepoznalo civilný sobáš; on je pankhart revolúcie francúzskej, ktorá Boha zaprela, od kresťanstva sa odvrátila. Po tejto udalosti o sto rokov sa zjavil v Uhorsku tento pankhart, ktorý porúcal oltáre a tróny.

Už pred ôsmymi sto rokmi pod Kalmanom vyšol zákon, dľa ktorého „každé manželstvo v chráme pred kňazom a svedkami sa musí uzavrieť, s privolením oboch strán, lebo ináč sa bude nie za stav manželský, lež za smilstvo považovať.“ Tento mravný zákon vyvrátila vláda liberálna.

Ministerstvo Wekerlové hambite sa za to na veky. Aj vy ablegáti.

Boj medzi štátom a cirkvou ukrutným sa stal. Sám štát chytil meč do ruky proti kresťanstvu, zvlášte ale proti katolíctvu. Za nový program svoj vypísala vláda recepciu obrezaných a shabanie sviatosti kresťanstva; aby židom mohol zostať kresťan; aby možný bol stav manželský medzi stránkou židovskou a kresťanskou: a z takého stavu pochádzajúce deti aby všetky mohli patriť k náboženstvu krivonosých. Mimo toho aj to vpísali medzi zákony, že človek aj beznáboženstva môže žiť. Hľa ako podkopáva štát články náboženské. Shabe sviatosti, deti, rody, výchovu, ráz kresťanský krajny Uhorskej: aby všemohúcnosť štátu a nové pohanstvo otvorenú malo cestu pred sebou.

Dobre rátal Tisza s Wekerlom, keď pobúrili liberálcov proti Szapárymu krotkému; v takom čase sa to stalo, keď vláda nemala iste väčšiny, ani rozpočtu štátneho nebolo ešte. A tak prinútili kráľa, aby tie nové predlohy do-

volil vypracovať. Liberálna strana až omámená bola od víťazstva. Náramným plesom zavítala Wekerleho, keď prvý krát vkročil do snemu, ako ministerpredseda. Kresťani sa nalakali, vidiac, v jakom nebezpečenstve je viera a cirkev. Ale už neskoro bolo. Nenasledovali heslo: princípis obsta t. j. z počiatku sa sprotiv.

Už tri roky pustoší krajinu cirkevná politika. Podryla ona krajiniskú správu (základné zákony), pobúrila snemové strany, rody a priateľstvá. Pobúrila národnosti, obrazila kráľa, do nebezpečenstva pouvíhala vlády. Liberálci zaslepeno žiadali prevedenie toho programu.

Najprv liberálna strana sa rozdvajila. Vystúpilo ich z nej tridsať, len ťažko sa dala udržať väčšina. Cirkevno-politická protivná strana sa prebudila a ostro rečnila na sneme. Lenže aj priateľov mala vláda na protivnej strane. Zvlášte Františ Koššuth jej bol so svojimi listami na pomoc. Csáky rečnil proti biskupom, podozrieval a obviňoval ich. Tichí biskupi uhorskí nezaslúžili také nemilosrdné zachádzanie. Magnáti nedôveru hlasovali vláde. To bolo prvé nedorozumenie medzi nižším a vyšším snemom.

Biskupi sa znovu radili o položení cirkevno-politickom. Tie nešťastné predlohy už byly na stole snemovny. Sbor biskupský s pisobnou prosbou sa obrátili na kráľa, v ktorej aj svoju mienku o tých návrhoch udali. S dovolením kráľa sa tie dokumenty aj uverejnily.

Až teraz počali cítiť biskupi, že podpora nižších kňazov a svetských katolíkov, ako kus chleba je im potrebná. Po mnohých rokoch až teraz im napadlo, že by sa sišlo popraviť dôchodky kňazov a uviesť samosprávu. Vyslali kommissiu. Od tej doby ustavične sa zaoberaly tieto dve veci patričných ľudí.

Ešte v máji toho roku išlo viac biskupov do Rímu poradiť sa o ťažkom položení cirkve uhorskej.

Vláda nerátala na tak silné protivenie sa, ale bola odhodlaná prelomiť ho. Počala verejne agitovať pod náčelníctvom hlavných župánov na stoličných zasadnutiach, pri ktorej príležitosti ešte aj neodvisliaci boli vláde na pomoc. Aby ministerstvo Wekerlové tým milšie bolo, s Koššuthom starým sa ono počalo priateľiť, ktorý v smutnom hmotnom položení sa nachádzal; odkúpili jeho knihy, aby si ho tým istejšie získať mohli, lebo vedeli, že len s pomocou jeho sa dajú tie nové predlohy previesť, lebo kňazov a magnátov už ztratili. Rozkolila sa aj strana neodvisliakov, z ktorých mnohí cez hory-doly boli odhodlaní vládu nasledovať.

Zakiať návrhy o recepcie a štátných matrikách na stole snemovne ležaly: Szilágyi vy-

pracoval návrh civilného manželstva, o ktorom Vaszary a Schlauch zadali kráľovi svoju mienku. Ablegáti o dňa na deň čakali tento návrh; on ale kdesi meškal. Liberálci boli sronení, krajna ale pobúrená. Katolíci shromáždzenia vydržovali proti pokračovaniu liberálcov. Ti ablegáti, ktorí pri voľbe sľúbili, že po kresťanský budú hlasovať, verejne boli oslovení, aby danému slovu verní boli. Wekerle aj druhý kráľ sa usiloval kráľa si získať; ešte nebol prešol rozpočet. Aj mámil on jeho Veličenstvo, že sa pokoj hneď navráti, keď sa tie predlohy zákonmi stanú; pokiaľ vraj väčšina národu to žiada; odvolával sa na dôveru stolíc. Vtedy mu ešte veril kráľ. A tak došiel k tomu, že mal povolený návrh o civilnom manželstve snemovne zadať.

Dostačilo to k posilneniu vlády. Zatiaľ trvala porada o tých veciach medzi Rimom, vládou a uhorskými biskupmi, 16. januára r. 1894 sa sišli katolíci v Budapešti na krajinské shromáždzenie. Sila katolíkov prišla. Prítomní boli všetci biskupi, vodcovia katolíctva. Reč primáša, grófa Ferdinanda Zichyho a Mórica Esterházyho veľký zvuk a ples sprovádzal. Predsa najväčšiu radosť zapríčinil pozdrav kráľa. Ministerstvo Wekerlové div nezahynulo od strachu.

Čo si má počať? Videlo, že čo chvíľa buchne. Proti katolíckému shromáždzeniu sa postavilo liberálne. Liberálci sa učupili, laváci vystatovali. Blížil sa čas dohady o civilných návrhoch; väčšina celkom v hrsti neodvisliakov bola. Ešte ráz sa obrátilo ministerstvo do Turína ku Koššuthovi. Ten už umierajúci stárec na doliehanie v liste rozkázal neodvisliakom, aby vládu podporovali. S tým listom aj na liberálne shromáždzenie siahli neodvislé mestá. Všetci židi a mnoho inej čvargy boli vyrukovaní pod náčelníctvom liberálnych magnátov. Veľmi vzácne boli aj vladárom pesničky Koššuthové. Kto sa vtedy do Budapeštu chcel dostať, cestu aj čas mu zaplatili. Oduševnenia tam žiadneho nebolo.

V snemovni sa prijalo civilné manželstvo so 176 hlasmi. Ponáhľali sa s tým do domu magnátov. Veľmi sa sklámali, keď s 21 hlasmi buchli. Bez nádeje boli; lenže im samé jeho Veličenstvo pomohlo.

Počali sa vyhrázať domu magnátov. Znovu bol návrh po ohnivej dohode prijatý skrze ablegátov, a zas ho do domu magnátov naspíak poslali. Dobré vedeli, že neohrozených mužov vo vyššej snemovni len sám kráľ môže mäksími spraviť.

Žiadali od kráľa, aby sa zamiešal do tej veci; aby zakázal hodnostárom svojim vtedy

do Budapešte prísť a votisovať. Aby nových magnátov vymenoval. Kráľ nebol náchylný k tomu privoliť; vtedy sa Wekerle vyhrázať, že zadakuje, a veľmi bol prekvápený, keď ho zadakovanie kráľ prijal.

Tento vysokomyseľník ale aj po prepustení sa protivil kráľovi a žiadal, aby bol naspíak prijatý. Kráľ si dal zavolať Khun-Héderváryho o mnoho spoľahlivejšieho to muža, aby on utvoril ministerstvo z panujúcej strany. Lenže táto povedala, že ona tohoto nechce; len takého príjme, ktorý bez premeny prevedie predlohy predošlého ministerstva. Keď mal Wekerle z Viedni doraziť, Eötvös, Tiszovci atď. nahnali mládeže, krivonosých a všelijakej háveže k železničnej stanici a éljenovali Wekerleho. To bola odpoveď kráľovi daná.

Z Khun-Héderváryho len posmech činili; darmo sa on obrátil k Tiszovi, Wekerlovi, Bánffymu: všade mu dvere ukázali. Keď kráľ do Budapešte prišiel: vtedy už liberálci boli odhodlaní, že len Wekerleho príjmu za ministerpredsedu.

Aj sa to tak stalo. Usilovali sa dokázať kráľovi, že v Uhorsku je len liberálne ministerstvo možné.

(Pokračovanie nasleduje.)

Osvedčenie sútrpnosti.

Z príležitosti toho nepravého súdu, ktorý zodpovedného redaktora našich novín pod zámkou, že *urazil kráľa* vyhlásil za hodného do štátneho žalára, všoobecna katolícka mienka zajakala a opravdu obsypala našu redakciu útrpnými a proti súdu proteštujúcimi listami. Mikuláš Lepsényi bol by môhol rozdraždený rozmar obecnstva použiť a na výhodu svojej záležitosti upotrebiť, ale jeho zriedkava skromnosť mu nedovolila, aby ku svojej sláve čo len i jeden riadok uverejnil. Dojímavé krásne listy odložil si na pamiatku, jakožto dôkaz všoobecnej úcty, ale nedal ich verejnosti.

Ponevác včul obžaloba neskromnosti sa ho nemôže dotknúť, my včul otvoríme tú drahocennú kopu listov, a jeden alebo druhý v našich novinách prinesieme, nech vidí liberálna banda, že i katolíci znajú si uctiť svojich veľkých mužov a všeliké mamľastvo nenechajú bez slova.

Prevelebný pán Redaktor!

Ludia sú dvojaki. Jedni sa držia pevno svojich zásad tak, že radšej podstúpia i samú smrť, ako by mali sa dať odtrhnúť od toho, čo ráz za dobré uznali. Druhí ale sú jako tráva ohybkí; vietor chosňa ich sem tam kláti.

Vy pán Redaktor skutkom ste dokázali, že k tým predošlým prináležíte a tak našej uznanlivej úcty v tej najväčšej miere ste sa dokázali byť hodným. Nech sú

tieto riadky s veľkou, že s vami spoločne a si Vás vysoko vážime.

Na Prašniku (pri Vrbovom) 2. okt.

Jozef M. mlynár.

Vysokostený pán redaktor!

Keď ľudia nie dľa vašku, ani dľa váhy, tým menej dľa papuli majú byť vážení; lež o mnoho viac dľa skutkov; vtedy predovšetkým Vašnosť mi je pred očima, že za vec šlachetnú ani ukrutnej tmy žalára ste sa nelakol.

Prijmite v týchto riadkoch moju vysokú úctu, ktorú k vám cítim zvlášte z výš spomenutej príčiny.

Vo Vrbovom, 4 okt.

Kubala.

Milodary.

Na útraty, ktoré vznikly preto, že hlavný redaktor našich novin: Mikuláš Lepsényi bohužiaľ bol odsúdený, milodary ráčili nám zaslať:

Hont Nádaš: Ján Štefan 50 kr. — Felső-Diós: Jozef Dobrovolný 50 kr. — Hámos: Ján Lanák 50 kr. — Gajar: Matej Szajovics 1 zl. — Illaia: Štefan Bagin 50 kr. — Új Antalvölgy: Ján Arimann, Zuzanna Eibner 1 zl. 60 kr. — Vág-Podhragy: Ján Bjelik, Jozef Kušík Bubak po 25 kr. — Alsó-Malatha: Ján Csaprucha 3 zl., Jozef Hudecz, Františ Szikora, Michal Onamik po 50 kr. — Igló: Ján Repcsik 1 zl. — Moravan: V. P. Rudolf Molnár dekan a farár 1 zl., Pavlína Molnár, Juliana Falada, Pater Iricsics Rajner po 50 kr., Juro Gabriš 40 kr.; menšia sbierka 3 zl. 50 kr. — Misén: Georg Szűs 50 kr. — Obyvatelia z Pongráczfalvi: Pavel Szedlak, Jozef Štefančík, Michal Kallakai po 1 zl., Martin Mejúch, Pavel Ferko, Michal Laheta, Ondrej Jevos, Štefan Široký, Ján Jaráb, Ondrej Štefančík, Jozef Mikušák po 50 kr., Ján Rusnák 30 kr., Pavel Pavol 20 kr., Jozef Tomečko 18 kr. — Lócse: Martin Bisztrický 1 zl., Ján Novotay 50 kr. — Radošina: Michal Jezensky 25 kr. — Felső-Sember: Ondrej Palkovič, György Bencsok po 50 kr. — Beczkó: Braterstvo sv. Ružena 2 zl., Anna Sajfert 1 zl., Katerina Jablonka, Anna Jablonka po 50 kr., Mária Mészáros 26 kr., Mária Pevala, Zuzanna Kauka po 10 kr. — Stankovan: Mária Magyar, Ján Okál, Ján Hronco po 50 kr. Alois Pazúrik, Ondrej Schelling po 25 kr.

Za poslané milodary, jako tiež za poslané útrpné riadky v mene milého mučedníka našej svätej veci najvrúcnejšie vďaky vzdávame. Požehnaj Bože štedrých darcov s nebeským i zemským požehnaním.

(Pokračovanie nasleduje).

Šaštín (Sasvár) 7-ho októbra 1895.

Vyzvanie!

Výkonný odbor ľudovej strany v senickom, skalickom a svätajánskom volebnom okrese dáva na verejnú známosť, že 20-ho októbra o 2 ho-

dinách popoludni v Šaštine bude sa vydržiavať veľké ľudové shromaždenie, na ktorom budú sa pojednávať spôsoby čím rýchlejšieho odstránenia — rozumie sa cestou ústavnou — novozavedených neblahých zákonov cirkevnopolitických a spôsoby zpäťvedenia do zákonodárstva a do verejného života ľziliberalizmom vytvoreného pravého kresťanského smýšľania a spolu oslovuje a povoláva spomenutý odbor všetkých priaznivcov ľudovej strany, by sa tohoto shromaždenia čím v hojnejšom počte súčasťnili, aby tak toto verejné naše osvedčenie za zásady ľudovej strany čím okázalejšie vypadlo a čím skvelejšieho úspechu docielilo.

Predsedou shromaždenia je jeho Excelencia gróf Ferdinand Zichy.

1. rečník je: Ján Zelenyák snemový vyslanec.

2. rečník je: Dr. Ján Csernoch, kano-
nik ostrihomský.

3. rečník je: Dr. Jozef Kubina snemový vyslanec.

4. rečník je: Vincent Vaculik a J. Trnovský.

Zvlášte vyzívame voličov troch horespomenutých volebných okresov, by sa tohoto diela horelive zaujali a 20-ho októbra bezvýnimčne do Šaština sa dostavili.

Dúfame, že ani jedna obec troch našich okresov nevystane z tohoto shromaždenia.

Vec je tu veľmi vážna. Jedná sa tu o naše oltáre a naše rodinné krby! Scházat tu nesmie nikto!

Šaštín nech je všeobecno heslo ku 20-tému októbru!!

Vo Viedni kresťania zvíťazili nad židovským slobodozdedníctvom, lebo sa sdružili a sily svoje spojili. Aj my sa musíme spojiť. Musíme sa poshovárať a porozumeť!!

Aspoň **10.000 t. j. desattisíc** sa nás musí shromaždiť v ten deň do Šaština!!!

Upozorňujeme, nech sa nedá nikto nikým nastrašiť a zdržovať! Šaštinské shromaždenie je zákonom povolené. To nesmie nikto zakázať a ani tých, ktorí sa ho súčasťnia nesmie nikto prenasledovať!

Výkonný odbor.

Hore Váhom . . .

Hore Váhom, dolu Váhom
 Dúha vodu pije;
 Kto k ľudovej stránke patri,
 Nech blaženo žije.

Hej tá stránka, ľudu stránka
 To je dobrá matka!
 V nej je isté útočisko,
 V nej potecha sladká.

V nej je základ čistých mravov,
 Statočnosti, viery;
 V nej sú hromy na zlosť pekla,
 Čo na Krista mieri.

Kto ju bráni, seba chráni,
 Svoje háji práva;
 Kto ju hatí, seba mláti,
 Seba čertu dáva.

Hore Váhom, dolu Váhom
 Stonú liberáli,
 Hej tá stránka, ľudu stránka
 Vrchy na nich valí.

Hej tá stránka, ľudu stránka,
 To je vôľa božia;
 Na tú stránku, na jej silu
 Všetci diabli hromžia.

Kto sa za tej stránky život
 S antikristmi bije,
 Nech ho Pán Boh požehnáva,
 Nech šťastlivo žije.

Kto proti tej stránke pravdám
 S liberálci pije,
 Nech ho božie hnevy trescú,
 Nech ho hrom zabije.

Dlhomír Polský.

Dačo o Jurkovi.

Spísal B. K.

Ešte som len chlapec bol, keď Juraj Krajčik z vojančiny sa domov navrátil. Rúcho jakby vliate bolo naňho, ostrovy čížeť sňnaných jak cingáč blinko'aly, celá obec nevedela sa ho dost naobdivovať toho herškého mladíka.

Bubeník aj pichol do boku zvonára reknúc: a'eže pomôhol Boh v Pešti tomu Jurkovi! — Akože, odvetil on? — Frajterom zostal.

Juraj Krajčik ale smutno vkročil do toho domu, kde nečakaly naňho rodičovské ruky a bozky. Srotou bol. Jeho matke sa vtedy puklo srdco, keď vyriekli o ňom to slovo: taug'ich. Otec ale v suchotínách pred týždňom zomrel.

Keď shodil so seba mundúr, hlavu si na ruky položil a oplakával svoj stav sirotský. Potom sa do práce chytil. Usilovne pracoval okolo domu, ani na chrám Boží nezabudol, každodenne sa modlil za rodičov.

Jednúc sa už zotmievalo. Jurko zo susednej dediny domov pospiecha.

Pánstvu bol niesol dakofko vriec kukurice; lebo však zima už pred nosom bola; aj kolko-toľko peniazí sa muselo v truhle prešúšať.

Aj bubeník bol s ním.

Na konci dediny u krivonosého Mojša sa stavi i. Cesta dlhá bola, neškodí občerstvť sa.

A čohože si pustíme pod nos do tej dierky? — pýta sa Jurko.

Čo doniesť dáte! — odmrmla bubeník.

Mojšo karpavý víno položí na stôl; a cni si polievajú hrdlo.

Psovi daj také pogečúzené víno — zvraskol bubnár. — Vtedy už rači tej národnej pálenky si bachnem.

To nenie pre človeka, odvetil Jurko.

Čo? že nie? Já to vždy a ustavične striekam do žalúdka, a dívajte sa na mňa bár aj cez okuliare a perspektír, či mi to škodí; taký som zdravý, jako dub.

Však vy nebudete vždy taký.

No to vám už neverím, bár aj ste frajtrom. Viem, že keď si len jedon g'g pustíte medzi zuby z toho, ešte aj dno zuzky (flašky) vylížete. A potom aké je to lacné; za pár groší dost toho človek dosiane; a lepšie sa to dolu hrdlom klže, jak keby človek mamku cical.

Do tej dohady sa aj obrezaný Mojšo zamiešal, nahovárajúc Jurka, aby len aspoň oblízol ten zdravonosný nápoj. Hej Jurko, jaké je dobré to moje pálené!

Nech ho parom vezne, sem s ním teda! Ozval sa pán frajter.

Prvý g'g sa dobre dolu šmikol; nezadlho bola prázdna dvojdecová zuzka.

No jakože sa vám to páči? pýtal sa ho bubnár usmievajúc sa pod fúzmi.

Nenie to tak planý nápoj! odvetil pán fajter.

Po prvej zuzke prišlo ich viac na stôl; modzgy už boly trochu zakalené. Posledný g'g už len násilne sa vteperil dnuka za zuby, či za hrtan. Jurkovi sa tak točila hlava, jakoby motolicu mal; ledvaj našol dvere svojho bydla.

Na druhý deň ešte len svitalo, už hrst frájtrova krčovito stískala zuzku s paleným.

A tak to bolo potom už vždy, bez výminky.

Peniaze vystrečkowały za paleným z truhly. Vôz si vyvolil Mojša špinavého za pána majiteľa. — Pán kaplán darmo k'adol mu na srdco, že to zlý rásledok

mať buď Jurko ale už i hluchý i slepý bol, nevidel a nepočul spasiteľné napomínanie. Pálené prednejšie bolo mu, než zdravie a majetok.

U smradlavého žida si ľahol a sa prebudil, vždy ale jako sviňa bez modlitby.

Dom, roľa, vinohrad už boly prepité.

Nože ešte dakolko zuziek, Mojšičko, za tú kuricu.

A ten dobrosrdečný Mojšo smiloval sa nad jeho prosbou.

Keď už i tej poslednej zuzke na dno pozrel, svalil sa do priekopy.

Z pápuly mu svetlavý oheň šibal, po celom tele sa mu vredy povyhadzovaly. Boľasti plný vzdych sa vyrútil z jeho prs a vydýchol svoju ožralú čiernu dušu.

Pálenka sa v ňom zapálila.

V nedeľu p. farár takýto koniec spravil svojej kázni:

Dietky moje! ejhľa hrozný príklad, nepite ten pekelný nápoj. *Podáva Silvester Wrbovan.*

Na vedomie. Mnohi na rozličné ciele posilajú k nám peniaze, ktoré, keď ich chceme tam odoslať, kam patria, nám mnohé nepríjemnosti zapričiňujú a nám v konaní našich povinností prekážky činia. Preto prosíme jedného každého: aby k nám ani krajiara neposielali, keď to inému patrí. Zvlášťne hromadne prichádzajú predplatky na kalendár Herkó Patra. Tieto budúcnosť treba poslať pod týmto nápisom: „Redakcia Herkó Páter“ v Budapešti IV. Zsibárus utca.

— **Cestovanie kráľa.** Podľa jedného telegramu z Viedne kráľ a Leopold bavorské knieža 8-ho októbra večer o 8 hodine a 35 minútach cestovali na Gödöllö.

— **Nemocný korunný dedič.** Z Viedne sa oznamuje telefonom: Z Lussinpikkola veľmi zlé chýry prichádzajú. Františ Ferdinand kr. knieža ťažko nemocný prišiel do Lussinpikkola a na radu lekárov ani nepúšťa izby. 8 ho októbra večer telegrafovali pre Schrötera dvorného radcu a lekára, ktorý pred niekoľko dňami odcestoval do Ebensee, aby bez odkladu prišiel do Lussinpikkola. Kráľ navštívil Karola Ludvika kr. knieža a dopytoval sa na jeho syna.

— **Kráľ na milióniume.** Hlavná slávnosť budúceho roku bude 8-ho júna v ročný deň pokorovania kráľa; v ten deň bude slávne zasadnutie v snemovni. Kráľ v prítomnosti údov panujúceho domu 2-ho mája osobne otvorí výstavu. Tiež osobne bude prítomný kráľ pri slávnostnom otvorení Železnej brány 21. septembra budúceho roku, na ktorú slávnosť povolajú panovníkov susedných krajín t. i. románskeho a srbského kráľa.

— **Sedemnást vozov ľudských kostí.** Z Ružomberku sa oznamuje, že tam stavajú mestký dom a keď kopali základy jeho, prišli na veľikánsku hromadu ľudských kostí. Posavať sedemnást vozov ľudských kostí odvezli do tamejšieho cintera. Domnievajú sa že tieto kosti sú pozostatky po chorele alebo nejakej vojne!

— **Svinský dúl medzi divými sviňami.** V lesoch vacovskej kapitule menom Šúdi, blízko neogradskeho chotára — jako sa odtiaľ píše — päť sdochnutých divých sviň našli. Dobyťčí lekári konštatovali, že tie divé svine dúl znivočili, ktorý v hontianskej a neogradskej stolici po jednotlivých obcách ošipane úplne vyhubil, a jako sa zdá, chytil sa i na divé svine.

— **Sklad luhárství.** Keď pravdomluva môže mať niekoľko skromných časopisov, prečo by nemôhlo mať i luhárstvo. Dozista takto si mysleli židia, keď časopis „Pešti Hirlep“ založili. A verne ku svojmu programu alebo cieľu napchávajú ho luhárstvom tak, že jedno pravdivé slovo sa len nekdý pomýli do toho časopisu. Z týchto luhárství není posledné to, ktoré tvrdí, že ľud knázov nenávidí. Zas potom prizvukuje, že k vôli civilnému sobášu nenávisť ľudu sa pomerí s knázstvom. Zdlhavo vykladá, že náboženstvo neutrpí újmu (tam kde ho není) následkom civilného sobáša a iných takýchto vecí. Keď sa mu už všetky luhárství pomíňaly: do inej hnosoby omočil pero a zúri proti tak zvaným huckajúcim kaplánom, ačkolvek — podľa neho — týmto možno poďakovať, že máme civilné manželstvo. Hreší ich a vyhráza sa im. Nedá pokoja ani ultramontánom. Podozrenie máme — praví že (ultramontáni t. j. verní katolíci) vynasnažujú sa na sekularizáciu (na shabanie cirkevného statku). My po ňom netúžime, ale jestli že ultramontáni i toto nadobudnú národu (židovskej háveti), nebudeme mať proti tomu „nič.“ Zas inde: „Tak sa zdá, že cirkev už olúpili, ale ešte má nečo takého, čo jej môžu vziať totiž základne statky a peniaze. — Neslýchane je to, že v Uhorsku židovstvo smie už tak verejno dráždiť a búriť, aby sa sukromný majatok shabal! Skoro sa ani diviť nad tým nemôžeme, keď medzi ľuďom, očujúc takéto veci, započína sa tá mienka rozširovať, že ústavu vyzdvihli a že krajinu úplne vydali svevoli židovstva.“

— **Vyzvanie k duchovným.** Bratia v Kristu! Pudeťte láskavi odpísať „Kresťanom“, koľko sobášov bolo vo vašej farnosti v septembri. S touto štatistikou chceme pečať uderiť na tú do neba volajúcu lož liberálcov, že si civilné manželstvo ľud žiadať. Dostačí preukázať rozdiel medzi počtom vlnajším a tohoročím sobášov. Z iványskej fari nám píšú, že toho roku v septembri o 11 bolo viac sobášov, ako vlni vtomto mesiaci.

— **Pre testinú.** Z Čaby nám píšú, že tam Michal Vároš po tieto dni sa povadil zo svojím najlepším priateľom, s Janom Veselým. Medzi bitkou, Vároš chytil nôž a tak dopíchal svojho priateľa, že tento včul ťažko ranený leží v nemocnici. Povadili sa preto, že Vároš urazil testinú Veselého.

— **Priateľstvo medzi nemci a rusmi.** Parížske noviny „Figaró“ oznamujú, že cisár Vilem pozval cára na poľovačku do Trakhenena, blízko ruskej hranice. Tie noviny dodávajú k tomu chýru, že to chce byť zblížovanie sa k ruskému cárovi. Pozvanie gróf Moltke vojenský pomocník cisára zprostredkoval. Odpoveď od cára ešte neprišla.

— **Zhorelé mesto** Jedon telegramm z Bukareštu oznamuje, že mesto Leono pri rieke Pruth na hranici Bessarabie úplne zhorelo.

— **Pošliapaný statkár.** Veľké našťastie sa prihodilo — jako sa odtiaľ píše — vo Vacove. Do mesta prišiel na voze Karol Gyürky statkár. Kone sa čehosi nafakali zchytali ho a voz prevrátili. Ten 65 ročný starý pán tak nešťastlivo vypadol z voza, že kone prešli cez neho s vozom a potkovami ho tak pošliapali, že vnútorne hrozné urážky utrpel. Nezadlho vo veľkých mukách umrel.

— **Smútok ministerského predsedy.** Noviny „Független Hirmondó“ píše, že Františ Máté, tesť to ministerského predsedy z posávaď neznámej príčiny, ale zrejmo, zo samovraždelného úmyslu, si podrezal hrdlo. Ten spomenutý prameň poznamenáva, že okružie príbeh toho starého pána usilovalo sa v tajnosti držať, úfajúc, že lekári ho budú môsť zachovať. Jedon telegramm z Dééšu ale oznamuje, že Františ Máté v sobotu večer o 8 hodine zomrel.

— **Ztroskotanie lodi na Dunaji.** Pri Dévéne jako sa z Prešporku oznamuje jedna parolod Dunaj regulujúcej spoločnosti sa ztroskotala, a že sa na skutku ponorila. Jedon matrôz sa zatopil, štyrom sa podarilo zachrániť sa.

— **Oslavovanie jedného bulharského básnika.** Zo Sofie jedon telegramm oznamuje, že bulharský básnik Ján Wazov slávil svoje 25 ročné jubileum 7-ho oktobra predpoludním. V sieni sobrania asi 1000 ľudí sa shromaždilo, medzi nimi i všetci ministri s ministerským predsedom, so Stojlovom a s Buriánom rakúsko-uhorským konzulom. Panovník vydal veľmi milostivý prípis ku básnikovi, ktorý mnoho darov a pozdravacích telegrammov dostal. Večer bola veľká hostina na jeho úctu.

— **Milosť Emilovi Semnecz.** Kňazstvo vašvárského dekanátu v sombathefskej diecezi onehdy vydržovalo poradu, na korej uzavrelo, že v záujme Emila Semnecz vo Vacove uväzneného zadá prosbu milosť ku kráľovi a sice cestou kráľovského kniežata Jozefa. Spolu prosia i všetky katolícke dekanáty, aby podobné prosby zadaly.

— **Nebezpečenstvo jednej Rakúsko-Uhorskej parolode.** Z Londýnu sa telegrafuje: Z Lizárd-Headu prišiel jeden telegramm, že jedna väčšia parolod na ktorej je rakúsko-uhorská zástava od Lizardu na niekoľko míl znakmi prosila o pomoc. Jedon propeller a jedon ochranný člnok išly jej na pomoc.

—
Upovedomenie. *Ludová strana* v Budaqešti (VI. Podmanická ulica číslo 8, I. poschodie) *krajinskú sústrednu pisareň* otvorila. a táto účinkovať už aj počala. Aby však účinkovanie tejto kancelárie bolo zdarné, obecenstvo sa vyzýva, aby túto *pisareň* hneď upovedomilo o každom pohybe či politickom, či spoločenskom *ludovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale dňových a týždňových novín, ktorí držia s *ludovou stranou* na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzájomnu službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokoľvek mena na to prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlie i toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by neкто písal, *nikdy* nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať.

DOPISY.

Z Lopašova.

V čísle 40-tom „Kresťana“ uverejnený dopis, že praj z „Lopašova“ od pána „Cestujúceho“ ktorý bez poznámek zanehať nemôžem, ponevač sa aj s mojimi farníkami aj s mojou maličkosťou zaobiera, a čiastočne včul už celkom zmenené okolnosti prednáša.

Pravda je, že na celom okolí oduševnenie pajuje za ľudovú stránku, a že všade ľud osvietený skrz čítanie „Kresťana“ svoje práva zmužile zastávať sa usiluje, ien bohužiaľ výsledok skrz protizákonné zachádzanie vrchnosti není ten, ktorý by sme si všetci priali.

Aj to je pravda, že 12-ho septembra keď sa preliminár v zasadnutí výbornikov pretriasal, môj návrh aby sa výdavky týkajúce sa matrikárstva vynechaly, nebol prijatý. Ale to sa stalo len skrz nedorozumenie. Keď totižto pán notár miestny, ináč jak usilovný úradník aj odomňa vážený, napadol návrh, a potom i do osobnosti sa zamiešal, menovite búrenie proti zákonu nazývajúc moje zachádzanie, výbornici nie s radosťou vidiac naše trženie neopovážili sa do hlasovania pustiť sa. Že ale sú není tak bojzliví jak si to o nich pán „Cestujúci“ mislí, 24-ho septembra, keď v mimorádnom zasadnutí všetci jednoglasite do zápisnice dali uviesť, že len skrz tú hrozbu notára nehlasovali. Dôkaz dali smelosti i v lanajšom roku, keď ablegátovi Schóberovi zaslali vlastnoručným podpisom zaopatrenú nedôveru. Slovom, moji farníci už pri mnohých príležitostiach zmužile sa zachovali, a ja jak ich duchovný otec len pekné svedectvo môžem o nich vystaviť.

Ferdinand Sándorfi
 farár lopašovský.

Predmier (trenč. st.)

Prevelebný pán redaktor!

Naša horniacka málo — úrodná, pôda je o tom známa, že ju obrábajúci ľud, — je málomajetný, je chudobný; ba jak Boh žehnajúcu ruku svoju z úrody odtiahne, je biedny, hlad trpí a niektorí z nich sú prínútení zaklopať na dvere milosrdných ľudí. Ale čujte cteni a milí kresťani rolníci, že na vzdor tomu hore-spomenutému neprajnému položeniu, náš ľud, keď má neunávených vodcov aj z toho malého dôchodku je vstave peknú peňažitú summu zgzadzovať, keď tú cestu ktorá vedie, ku žriedlu gazdovania nastúpi. Svečia o tom nasledujúce pády:

Asi pred pár rokmi statočni a triezlivi farníci z Sablonového utvorili spolok, — 12 údov počítajúci, — za 11,000 zl. ročnej arendy prevzali od pánstva gazdovstvo. Na začiatku išlo im to ťažko, ale teraz už sami vidia pekný výsledok svojho podniku.

Ešte vznešenejší a povšimnutia hodnejší pád sa stal po tieto dni. Farníci v Hrabovom odkúpili od tmejšieho statkára majetok za 10.800 zl. Utvorili spolok osem údov počítajúci, vyzdvihli požičku a na zplacania tejto summy každý rok z kupeného majetku polovicu dôchodkov obrátia. Tento majetok zostane aj na ďalej spolku t. j. nesmie sa trhať. Toto je ten prameň z ktorého sa s pomocou božou čerpajú dôchodky,

Chodník k p. a neňu to nuto veľúci nosí meno; Striezlivosť!

Drahí farníci v Hrabove a Jablonove! Tvorca neba, zeme nech vám je na pomoci vo vašom vnešnom podujati. Účinok tento predstaví vás svetu jako robotných, striezlivých a čestných občanov.

Že sa toto uskutočnilo najväčšia vďaka patrí nášmu vrelomilovanému p. dekanovi a farárovi predmerskému p. pr. Jozefovi Szteszkal, ktorý svoiou železnou vytrvalosťou a neunávenou ochotnosťou a horlivosťou toto previedol. Ľud ale tento vidiac opravdivého vodcu v osobe prevelebného, Pána posluchnúť Ho aj v tom, že nastúpil cestu striezlivosti, — s malou vymienkou: Krčme vyhýba a týmto je povedanô, že — gazduje. Striezlivosť divy tvorí.

Hore sa rodáci! Nasledujte hodný príklad našich farníkov, urvorte spolky a kupujte alebo do arendy berte majetky a neobanujete. Ja v každom prev. p. farárovi hľadám takéhoto vodcu, čo ľud z ošklivej nemoci „pijatiky“ vitiahne a bránu blaženosti otvorí.

Fárník predmiersky.

V Nádaši 6-ho oktobra 1895.

Prevelebný pán redaktor!

V našej obci sa tiež pod vedením vel. p. farára Martina Kollára utvorila ľudová strana. Veľká väčšina našich voličov podpísala od ľudovej kancelarie poslané hářky, a s tým pripojila sa k ľudovej strane. Knížky tiež „Co chce ľudová strana“ s veľkou radosťou čítajú, a znich k budúcej volbe sa poučujú. Nech Boh dá silu našim voličom aby sa pri tejsze volbe pevne pri ľudovej strane udržali.

Jeden predplatiteľ.

Z Miavy, 8-ho okt. 1895.

Veľactená Redakcia!

Ja bych sa ani nebol opovážil pero chytiť do ruky, kebych už nebol sa presvedčil so svojima vlastnými očma, že Kresťan naozaj je kresťanom a nielen katolíkom, a že v ňom i od luterána pochádzajúce články sa uverejňujú.

Predsa ale veľké predsúdky sú proti vašim novinkám. Ja sám sa ich neopovážim držať; bojím sa že by ma ostatní tunajší evanjelíci z cirkvi vytvorili; lebo vraj vaše noviny vietor katolíckeho ducha prefukuje. Ja to nemám za zle; lebo však keď my do nich nechceme často písať, a obyčajne len katolíci ich vidrjújú s článkami, katolíci doista nebude po luteránsky písať.

Ja ale bár aj sa neopovážim predplatiť na vaše novinky, predsa ich potajomne čítam, jeden môj statočný kat. sused mi ich požičiava.

Mnoho dobrého býva v nich. Tak napr. článok pod nápisom „Boj proti viere“, ktorý vraj dľa vás z luteránskeho pera vyskočil, veľmi je znamenitý; a tie dopisy z rozličných krajov tiež obznámia človeka s pomerami, o ktorých by ináč ani slýchu ani chýru nemal.

Aj na tú ľudovú stranu človek celkom cez priateľské okuliare hľadí, keď vaše noviny číta a nedá svoje srdco v krčme od zlostného obrezanca všeliakými nepravými táraninami naplniť.

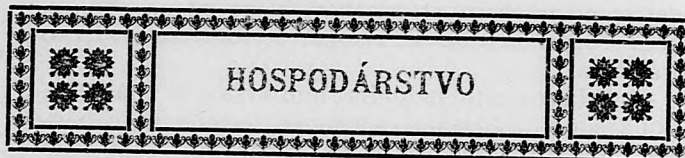
Vidieť to, že Kresťan je u nás veľmi v malej miere rozšírený, lebo u nás katolíci tak jako i luteráni tuho spia: ablegáta síce máme dobrého, ale čo chosňa, keď sme nenie isti či ho zas vyvolíme pri

budúcej volbe, keď v našom celom okrese žiadnej organizácie nenie.

Ľud náš po kopanicách by sa dal k dobrému nachyľovať, keby bolo vodcu; teraz ale, jako to z dopisov tých najrozličnejších vidiekov čítavám, najlepším vodcom je Kresťan, ktoreho človek keď číta, ľudské seba povedomie v ňom rastie, vidí, že za peniaze volíť je nižšie hodnosti a statočnosti ľudskej: jedným slovom nahliadne volič, že chce-li sa lepších časov dožiť, musí na to hľadať, aby len na takého hľasoval, ktorý je neodvislý a blaho ľudu pred očma má. Lenže ktorej stránky ablegáti sa do veľku tak zdržali? Ani jednej, lebo ktorí tak pokročil, museli povystupovať. My teda zo starých ani jednu nesmieme podporovať, lež jedine ľudovú, ktorá nám prisľúbila, že i nás bude zastávať a síce všetky vierovyznania proti bezbožným útokom.

Teda drahí bratia, preč s vašimi predsúdky, a keď sami nedržíte tieto novinky, nebuďte v ceste aspoň druhým, ktorí pre vás jak zlodej potajomne musia obračať listy týchto znamenitých novinek.

Jeden luterán.

Kunštovné pasienky.

Aby sme vedeli už vopred, jaká miešanina trávy je potrebná k tomu, aby sme dobrý pasienok pripraviť mohli našim hoviadkam: predovšetkým do povahy treba vziať tú okolnosť, pre jaké zvierence to pripravujeme.

Dobre sa to vie, že pre kone sú lepšie voňavé trávy a suchšie; pre rožnú lichvu ale vodnatá a veľká tráva; kdežto ovce ľubia menšiu tiež voňavú ale riedku trávu.

Pasienky až tak obsypané bývajú žabacím mliekom, bodláčim a inou nezdobou; skrze čo dobrá tráva býva vytisknutá z veľkej čiastky pasienku.

Čomu odpomocť dvojakým spôsobom sa môže, aby tieto neplechty odtiaľ vypratané byly. Sú totižto medzi nymi také, ktoré skrze semeno sa množia a z roka na rok udržujú: pri týchto dostačí, keď ich poutíname u samej zemi v tom čase keď kvitnú, na druhý rok sa už ony nezjavia, lebo ich koreň zhnije.

Sú ale i také, ktoré skrze koreň sa zdržujú z roka narok. Pri týchto ináč si pomocť nemôžeme, jako keď koreň vykopeme; a to čím hlbšie, tým lepšie; a síce v nejednom, páde i opätovať sa to musí, lebo i tá najmenšia čiastka, ktorá v zemi zostala, znova vyženie, v tomto páde kde len úplne vykinoženie koreňa je očakavaného výsledku.

Tu ale podávame i jedon znamenitý spôsob proti nezdobným zelinam namierený, zvláste

pre ten pád, jestli ony už vo veľmi veľkej miere sa medzi trávou rozprestrelý. Ku koncu sept. rozorme pasienok, aby korene nešváry na vrch sa dostaly; potom to pobráňme s ostrozubovou bránou, aby v zemi zostalé čiastky koreňov sa povytrhaly. Potom ale pred samými mrazy ešte ráz to treba krížom preorať. Na jar ale, keď zem trocha oboschnutá je, zas nemilosrdno pobráň, a korone ktoré sa tak na vrch dostaly, pozobierať a von vyrútiť a či vyklúdiť a to čím ďalej, tým lepšie. A do tejto tak prerobenej pôdy zasejme otázkové semä, ktoré pri prihodnom počasí už o 10—12 dní vykúkne zo zeme a rozveseluje svojou zelenou farbou jak oko gazdu tak i brúsi jazyk hladnému zajacovi.

Takým spôsobom zriechovaný pasienok hneď v prvý rok sa vystatuje s hustou a zelenou krmou; predsa ale v prvý rok neradíme naň lichvu púšťať, lež radšej viackrát kosiť; ponevác opätovaná kosba prispeje ku rasteniu a soseniu sa trávy.

Na druhý rok ale už čokoľvek sa môže na taký pasienok púšťať okrem sviň, ktoré so svojim rypákom jakby si ani nad iným nelámaly hlavou — len aby čím viac mohly pasienok aj ten najkrajší pošpatiť. Teda aj pasienky požadujú od nás istú bedlivosť. *Cachtičan.*

ODKAZY REDAKCIE.

Všetky milodary na našu redakciu zaslané v svojom čase uverejníme; len prosíme o trpezlivosť, lebo keď by sme na raz všetky donesli, potom nič alebo veľmi málo by čitatelia dostali čítať, to sa ale nesmie stať, tedy len trpezlivosť!

Naším čitateľom a vôbec všetkým katolíkom čo najvrúcnejšie odporúčame Spolok „*Svätého Adalberta*“ (Vojtecha) v Trnave, aby ho napomáhali, lebo to je jediný spolok, ktorý sa stará o duchovný pokrok slovenského katolíckeho ľudu v Uhrách, vydávajúc dobré knihy pre katolícky ľud. Včulajším Jeho predsedom je dôstojný a veľkom. Pán Šimon Klempa kanoník v Trnave.

Tajó. K. A. Už mnohokrát sme v Kresťanovi dali na to odpoveď, že my tej knižky: »Čo chce ľudová strana?« nemáme; my sme ju len ohlašovali. Každý farár sa môže obrátiť na kancelariu ľudovej strany: »Néppárti iroda. Budapest. Podmaniczky utca 8 sz.« a dostane kolkolkek výtiskov v ktorejkoľvek reči zadarmo. Len niektorí páni farári majúc slovenskú faru a slovenských veriacích, pýtali si navzdor tomu, knižočky v uhorskej reči, keď tedy píšu o knižočky, nech i to poznamenajú v jakej reči.

Pöstyén. L. K. O vašej záležitosti, prv než váš list prišiel, sme už boli písali v 40 čísle »Kresťana« na 10 strane, síce na krátko ale predsa všetko bolo tam stručne opísané a preto váš list znova uverejniť pokladáme za zbytočné. So srdečným pozdravom!

Gmunden. J. W. Piesni o ľudovej strane máme dosť, už sme i v Kresťanovi viacej uverejnili, preto vašu neuvěřníme, lebo nezodpovedá rovní Kresťana.

Bolerazsky roľník. Mal ste si svoje vlastné meno podpísať na váš dopis, takto ho nemôžeme vziať do povahy; ani tak by sme vaše meno neboli vyložili.

Stankovany. P. V budúcnom čísle, včul neskoro prišiel váš dopis, už »Kresťan« bol preplnený. Srdečný pozdrav!

Czách. P. E. Ačkoľvek ja v Budapešti nebyvam v Terezove, lež v Jozefove, predsa vykonám Vám tú službu, len prosím o trpezlivosť. Redaktor.

Hrubé Šúrovce. B. Š. Môžete mať celkom úplnú pravdu, ale my tu pomôcť nemôžeme, ani Váš list nemôžeme uverejniť, lebo z toho by ešte väčšie pohoršenie mohlo povstať.

Zvoleň. J. G. Rukopisy nedáva redakcia naspák, lebo nemá toľko času, aby sa i s týmto mohla zaoberať. My máme svoju kritiku, keď rukopisy vydržia našu kritiku, tedy ich obyčajne aj uverejňujeme, keď ale našej kritiky nevydržia, pravda že potom neprídu, ani ich naspák neposielame už z hore udanej príčiny, a s tým sa jedonkaždý musí uspokojiť; to je taká obyčaj u všetkých redakciách.

Spolu tu upozorňujeme et predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korespondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý počtový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osov, že pošári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

VYOBRAZENIE.

V Galilei chýrnej to krajine Židovstva rozprestiera to sväté mesto, ktoré na dnešnom našom obraze naším čitateľom predstavujeme. Keď Josef a Mária sa dozvedeli o smrti Herodesovej z Egypta vrátili sa naspák do Galilei s malým Ježiškom; do Bethlehemu nemohli ísť, ponevác nový panovník, syn Herodesov tiež taký tyran, jako jeho otec bol ukrutný. V Nazárete sa tedy usadlili na tomto krásnom kraji Galilee, o ktoréhožto krásnej polohe náš dnešný obraz môže poskytnúť pojem pozornému čitateľovi. Tu prežil náš pán Ježiš Kristus svoje detinstvo, s ktorým je toľko od Boha poslaných zázrakov spojené. Tu prežil svoj detinský vek ten synom tesarovým vysmievaný, od židov polieckovaný, uplivaný, ukrižovaný Ježiš syn Boží, svätým svojim učením podmanil a smrť svojou od hriechov vykúpil človečenstvo.

So svätouctou pozeráme na tento obraz, so svätou bázňou myslíme na ten vek, a v našom srdci taká hlboká bolesť vzniká, že potomci Herodesovi zas pozdvihli svoju hlavu na potupu oného svätého Ježiša, na pošlapanie jeho nauky, ktorý za nich trpel na dreve kríži, ktorý je tak milosrdný, milostivý naproti nim až po dnes, že nezatrucuje na osúd Sodomy a Gomorhy hriechne ich brlohy. Povolí to pán Scheibner, keď sa my uponžime pred veľkosťou, a nekonečným milosrdenstvom Božím a úfame, že nepoše na nás drábov pána kráľovského pravotára s korbáčom v ruke, keď k Nazárethu obracáme naše oči za času duševnej pokazenosti, puštošenia o útechu.

Knižná polica.

Katolíckemu ľudu odporúčame nasledovné knihy:

Kto sa chce poriadne naučiť po slovensky **písať** a vôbec reč svoju materinskú tak znaf, jako sa svedčí, tomu odporúčame nasledovné diela:

1) Slovenský Pravopis od Dra. S. Czambela. K dostaniu je v Trnave u knihkupca Horovica.

2) Josef Victorins Slovakische Gramatik po nemecky. V Budapešti u Vilema Lauffer Ujvilág ulica.

3) U toho istého vydavateľa: Slovenská Mluvnica od Mráza, čisto slovenský.

Bez známosti mluvnice není možno dobre písať!

„**Dom Svätý**“ čili „**Život Tobiášov.**“

Domom kresťanským k nasledovaniu predstavil Karol *Latasse* biskupský vikár v Nancy, v Lotaringii. Cena 85 kr.

Znovu vydáva: Fr. Richard *Oswald* správca fary na Teplej (Lenge o. p. Bélebánya). U toho istého vydavateľa je k dostaniu: **Ružencová knižička**. Albána *Stolcza myšlienky o žoltári*. Cena jedného výtisku 15 kr.

Pod menom: „**Ježiš**“ priateľ dieťok Modlitby a piesne pre katolícké školské dieťky zostavil Štefan *Janovčík* farár likavský. Tlačou Karla Salvu. — Nákladom vlastným.

„**Blahoslavený**“ P. *Diego* z Cadixu kňaz rádu kapucinského. Spísal: P. Norbert *Stock*. Poslovenčil: Alois *Behúnek* farár lančársky. K dostaniu: V Trnave u Žigmunda Wintera.

„**Kráľovná Sv. Ruženca.**“ Mesačné sošity, vychádzajú 1-ho v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov), Spisuje Štefan *Pironcsák* farár v Trstenej v oravskej stolici, u ktorého sa možno predplatiť.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.20—6.65 zl. Raž 5.70—5.80 zl. Jačmeň na krm 5.15—5.30 zl. do pálenic 5.60—6.30 zl. na várku 6.90—8.25 Oves: 5.80—6.10. Kukurica: 5.50 — 5.70. Proso: 5.25—5.75. Vo Viedni každý mc. o 50 krov drahší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 10.75—11.50. Kohnopné semeno: 12.00—12.50.

3. Strova: Veľká biela fizula 8.50—9.00: tmavá 7.25—7.50 okruhlá: 8.50—9.00., drobná 9.00— tarkavá 6.50—7.00. Šošovica 9.50—15. Hrach 8.50—10.00. Čistá 12—00 21.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—19. Burgyňa 1.50—1.60. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.40—2.90. Lesné a horné seno 2.40—3.40. Slama. Na postielanie: 1.40—1.50. Žup 1.60—1.80.

6. Siatie: Červená čatelina 35—40. Lucerna 40—46 zl. Jarní ladník 8—9 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 263 hospodárskych volov; 230 dojných kráv. Nasledovné boly ceny: Vyborná pára volov do jarma do 335—400 zl. Dojné kravy: za jeden kus 65—120 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 7547 kusov oviec Ceny: 16—23 zl. za páru, a 20—24 kr. za živý kilo. Svinový trh: za kilogramm 48—49. V salašoch 10086 kusov bolo umiestnenc.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 32—33 zl. Vosk 164—165. Vajca 37—43. Lej. Maslo I. 80—160 zl. II. 70—120 mc. Slanina 46—47.50., udená 50—51 zl.

Zodpovedný redaktor: Gerhard Németh.

Vyzvanie

ku všetkým katolíkom Uhorska!

Poistujúca spoločnosť „UNIO CATHOLICA“, účinkuje už štyri roky v Uhorsku a je všeobecne obľúbená. Počítuje viac než 30,000 údov. — Tie posávad vyplatené škody obnášajú 400,000 korún.

Kostolné zvony

sa poistujú i proti puknutiu alebo zlomeniu.

Prosíme všetkých katolíkov, aby vstúpili do nášho spolku; takí katolíci ale, ktorí chcujú mať jednatelstvo, nech sa než obrátia na nás. — Ústav vypúšťa nových 2000 kusov účastin v cene 200,000 zl., jedna účastine tedy stojí 100 zl. — 10 %, t. j. 10 zl. sa má pri podpise, 90 zl. za pol roka splatiť.

Podpisy na účastiny, osvedčenia na prístup ako poistený spoluúd alebo prosby o jednatelstvo maju sa poslať buďto v uhorskej, buďto v slovenskej alebo v nemeckej reči na

Všeobecné Zastupitelstvo „UNIO CATHOLICA“

do PREŠPORKU,

Halászkapu-ulica číslo 8.

Cteným pp. hospodárom odporúčam nasledujúce

HOSPODÁRSKE STROJE.

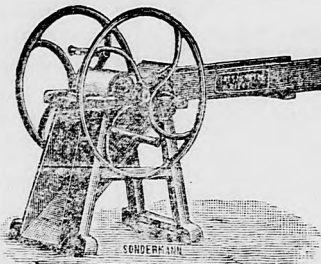
Amerikánske bubnové sečkovice:

s jedným pohonným kolom
a tromi nožmi

č. II. zl. 27.— III. zl. 30.—

s jedným pohonným kolom
a štyrmi nožmi

č. III. zl. 31.50. IV. zl. 40.—

s dvoma pohonnými kolami
a tromi nožmi

č. II. zl. 31.— č. III. zl. 35.—

s dvoma pohonnými kolami
a štyrmi nožmi č. III. zl. 36.50.

IV. zl. 48.— VRV zl. 56.—

Ručné mláčačky najúplnejšieho zostavenia s pohonným kolom a ochrannou pokrievkou na ozubené kolá — — — — — zl. 89.—

Žentúre, väčšie mláčačky a rozličné mlatiace garnitúry dľa môjho cenníku.

Rajtáre (Vejačky) novos zdokonalené s prístrojom na regulovanie vetra miešákom na plevy a s 12 riečicami — — — — BR III. zl. 60.— BR IV. zl. 63.—

Triery rozličnej veľkosti na čistenia a vylučovania rozličného obyčia dľa zvláštneho cenníka.

Rozsevačky tak zvané „Tatra“ upotrebujú sa s veľkým prospechom jak na rovine tak i vo vrškovatých krajoch 11 radová zl. 200.— 13 rad. zl. 220.— 15 rad. zl. 245.—

Šrotovníky na šrotovanie jačmena, kukurice a p. č. II. zl. 35.— č. III. zl. 50.—

Šrotovníky ku pohybu pomocou žentúra — — — — č. IV. zl. 90.—

Struhadlá na burginu a zemiaky č. I. zl. 15.— č. II. zl. 24.— č. III. zl. 20.— č. IV. zl. 30.—

Stroj na rezania kapusty — — — — — zl. 24.—

Stroj na vymrvanie (moržovanie) kukurice — — — — — zl. 26.—

Pluh tak zvaný „Uhorský“ s kolieskami a rezervným rylom — — — — zl. 28.—

Ostatnie druhy pluhov dľa môjho cenníka.

Železné trojdielové brány — — — — — zl. 26.—

Amerikánske hrable „Triumpf“ s 28 ocelovými zubami — — — — zl. 96.—

Stroj na lámánie stromovej kôry pre garbiarov a drevokupcov zl. 130.— a zl. 160.—

Mačkadlá na sklad a borievky — — — — — zl. 170.— a zl. 180.—

Mlinky na syr — — — — — zl. 75.— a zl. 95.—

Železný amerikánsky mangel na prádlo — — — — — zl. 50.—

Okružné píly (cirkuláre) — — — — — zl. 75.— a zl. 90.—

Decimálne váhy	na klgr. 25	50	100	150	200	300	500	750	1000
	cena zl. 10.—	13.—	15.50	18.—	22.50	24.50	33.—	42.—	58.—

Obrazkové cenníky v troch rečiach zašlem na žiadosť franko.

— Ceny rozumejú sa v mojej dielni vo VEL'KEJ-BYTČI —

MICHAL TRESKOŇ

18-16

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

VEL'KÁ-BYTČA. (NAGY-BITTSE, TRENCSÉN MEGYE.)

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Brnenské

SÚKNO

Najmódnejšie látky a ostatky.

Bezprostredný a najlacnejší prameň, najvkúsnejších a najvýbornejších výrobkov!

Pýtajte si

hojnú zbierku tých najnovších jasenných a zimných látok kammgarnov, paimerstonových, ševiotových a lodenových látok zo skladu kr. a cis. výsadných jemnosúkených fabrik na vlnené tovary

MORICA SCHWARZ
v Zwittau (Brno) i5.

Aj tá najmenšia miera je k dostaniu. Čo nezodpovedá, naspäť sa prijme. Ukážka zdarma. Rozposiela sa doberkou.

Tisíce uznání.

Ukážky bez objednania naspäť sa požadujú.

OZNAMY PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE OZNA-
MOVÁCA PISÁREŇ VILÉMA FRIEDENSTEINA
(BUDAPEŠT, BÁLVÁNY-U. ČÍS. 2.) PRIJÍMA.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávať na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knižečky pre údy občianskych spolkov a knižečky spláčováce.

Kus týchto 12 stranových knižečiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarňi alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.